

DIAK

Minna Moilanen

Jutta Peltonen-Hannus

Sosionomi

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö, 2024

DIAK

ADHD-oireisen lapsen
tukeminen
varhaiskasvatuksessa

Juliste positiivisesta pedagogiikasta

TIIVISTELMÄ

Minna Moilanen ja Jutta Peltonen-Hannus
ADHD-oireisen lapsen tukeminen varhaiskasvatuksessa
Sivut 36 ja liitteet 3
Syyslukukausi 2024
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosionomi
Varhaiskasvatuksen sosionomi

Opinnäytetyö käsittelee varhaiskasvatuksen positiivista pedagogiikkaa, ja sen tuotoksena syntyi juliste nimeltä "Anna minulle mahdollisuus". Juliste keskittyy erityisesti ADHD-oireita omaavien lasten tukemiseen. Aineistona käytimme aihetta käsittelevää kirjallisuutta, verkkosivuja sekä Google Forms-kyselyä, joka jaettiin ADHD-liiton Facebook-sivustolla.

Valmistunut juliste jaetaan varhaiskasvatustyksiköille sähköisessä muodossa. Juliste tarjoaa varhaiskasvatuksen ammattilaisille ja vanhemmille päivittäisen muistutuksen positiivisen pedagogiikan merkityksestä. Positiivinen pedagogiikka perustuu positiivisen psykologian periaatteisiin, ja sen tavoitteena on edistää lasten hyvinvointia ja oppimista keskittymällä heidän vahvuksiinsa ja myönteisiin kokemuksiinsa.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että varhaiskasvatuksen positiivinen pedagogiikka on merkittävä lähestymistapa ADHD-oireita omaavien lasten tukemisessa. Vaikka positiivisen pedagogiikan hyödyt tunnetaan varhaiskasvatuksessa, sen laajempi käyttöönotto arjessa vaatii edelleen kehittämistä. Juliste "Anna minulle mahdollisuus" tarjoaa konkreettisen työkalun, joka muistuttaa päivittäin positiivisen pedagogiikan tärkeydestä. Tämä opinnäytetyö osoittaa, että positiivisen pedagogiikan integroiminen varhaiskasvatukseen voi merkittävästi parantaa ADHD- oireita omaavien lasten hyvinvointia ja oppimiskokemuksia.

Avainsanat: ADHD, positiivinen pedagogiikka, varhaiskasvatus

ABSTRACT

Minna Moilanen and Jutta Peltonen-Hannus
Supporting a child with ADHD in early childhood education
Pages 36 and appendices 3
Autumn, 2024
Diaconia University of Applied Sciences
Bachelor of Social Services

The thesis deals with the positive pedagogy of early childhood education, and the result was a poster titled "Give me a chance". The poster focuses especially on supporting children with ADHD symptoms. As data, literature on the subject, websites and a Google Forms we used. The survey was shared, on the ADHD association's Facebook site.

The completed poster is distributed to early childhood education units in electronic form. The poster offers early childhood education professionals and parents a daily reminder of the importance of positive pedagogy. Positive pedagogy is based on the principles of positive psychology, and its goal is to promote children's well-being and learning by focusing on their strengths and positive experiences.

In conclusion, it can be stated that the positive pedagogy of early childhood education is a significant approach in supporting children with ADHD symptoms. Although the benefits of positive pedagogy are known in early childhood education, its wider implementation in everyday life requires further development. The poster "Give me a chance" offers a concrete tool that reminds you daily of the importance of positive pedagogy. This thesis shows that integrating positive pedagogy into early childhood education can significantly show the well-being and learning experiences of children with ADHD symptoms.

Keywords: ADHD, positive pedagogy, early childhood education

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	VAHVUUSPERUSTAINEN LÄHESTYMISTAPA ADHD-OIREISEN LAPSEN TUKEMISESSA.....	5
2.1	ADHD-oireet ja diagnosointi varhaiskasvatusikäisellä lapsella.....	5
2.2	Lapsen ADHD-oireiden näkyminen ja niiden huomioiminen varhaiskasvatuksen arjessa	6
3	POSITIIVINEN PEDAGOGIIKKA VARHAISKASVATUKSESSA TUKEE LAPSEN HYVINVOINTIA JA KASVUA.....	9
3.1	Positiivisen pedagogiikan taustat	9
3.2	Laadukkaan varhaiskasvatuksen lähtökohtia.....	10
3.3	Positiivinen pedagogiikka vahvistaa lapsen oppimista ja minäkuvaa	13
3.4	PERMA-teorian supervoimien hyödyntäminen positiivisen pedagogiikan toteuttamisessa.....	14
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TYÖELÄMÄN YHTEISTYÖKUMPPANI	18
4.1	Opinnäytetyön tarkoitus sekä tavoite	18
4.2	Työelämän yhteistyökumppani	18
5	KEHITTÄMISTYÖN PROSESSI JA TUOTOS.....	19
5.1	Kehittämistyön prosessi.....	19
5.2	Juliste.....	23
6	POHDINTA.....	24
6.1	Eettisyys ja luotettavuus	25
6.2	Opinnäytetyöprosessin arviointi	26
6.3	Ammatillinen kasvu.....	27
	LIITTEET	32
	Liite 1. Saate	32
	Liite 2. Google forms-kysely.....	33

Liite 3. Juliste.....	35
-----------------------	----

1 JOHDANTO

Positiivinen pedagogiikka tarjoaa toimivan lähestymistavan kasvatukseen ja opetukseen, ADHD-oireita omaavien lasten kohdalla. Lapsen heikkouksien toistuva esiin nostaminen ja ongelmakeskeinen puhe vie huomion lapsen vahvuuksista ja yksilöllisistä oppimisen tavoista. Epäonnistumiset ja negatiiviset puheet johtavat alisuoriutumiseen ja negatiivisen minäkuvan kehittymiseen. Erityisesti ADHD-oireita omaavien lasten kohdalla pääpainon pitäisi olla itsetunnon vahvistamisessa ja oppimisen tukemisessa. Tutkimuksissa on todettu, että myönteinen vuorovaikutus ja vahvuuksien huomioiminen edesauttavat lapsen hyvinvointia myöhemmin elämässä. Oikeilla toimintatavoilla ADHD-oireita omaavalla lapsella on samanlainen mahdollisuus oppimiseen kuin muillakin lapsilla. (Sandberg & Vuorinen, 2015, s.12-14.)

Opinnäytetyömme aiheeksi valitsimme positiivisen pedagogiikan näkyväksi tekemisen silloin kun kohtaamme ADHD-oireita omaavia lapsia erilaisissa toimintaympäristöissä. Koemme aiheen tärkeäksi omien henkilökohtaisten ja työelämästä saatujen kokemuksiemme vuoksi. Lapsen käyttäytymisen, oppimisen ja tunne-elämän häiriöt voidaan herkästi tulkita pelkiksi käytösoireiksi ja ADHD:n mahdollisuus voi jäädä kokonaan huomaamatta, jolloin myös lapselle tärkeät tukitoimet viivästyvät (Puustjärvi ym., 2018, s.22). Vaikka lapsen oireilu ei johtaisikaan ADHD-diagnoosin saamiseen, niin varhainen tuki ja positiivinen pedagogiikka ovat hyödyksi jokaiselle lapselle.

Opinnäytetyön tuotoksena syntyneen julisteen tarkoituksena on tuoda esiin positiivisen pedagogiikan merkitystä ADHD-oireita omaavia lasten kanssa toimiville kasvattajille sekä huoltajille. Erityisesti siinä on huomioitu positiivisen palautteen merkitys sekä PERMA-teoria. Positiivisella palautteella on suuri merkitys lapsen itsetuntoon, myönteiseen käyttäytymiseen sekä oppimiseen. Vaikka positiivinen palaute ei itsessään opeta lasta säätelemään toimintaansa, niin se kuitenkin lisää lapsen motivaatiota harjoitella tarvitsemiaan taitoja (Ahonen, 2017, s. 204.)

PERMA-teoria on Martin Seligmanin 2011 luoma hyvinvointiteoria, joka koostuu viidestä supervoimasta. Näitä supervoimia ovat: myönteiset tunteet, toimintaan sitoutuminen, ihmissuhteet, merkityksellisyyden kokemukset sekä saavuttaminen. (Leskisenoja, 2019, s. 63-64.)

2 VAHVUUSPERUSTAINEN LÄHESTYMISTAPA ADHD-OIREISEN LAPSEN TUKEMISESSÄ

2.1 ADHD-oireet ja diagnosointi varhaiskasvatusikäisellä lapsella

ADHD (attention-deficit hyperactivity disorder) on aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö, jonka seurauksena lapsella esiintyy toimintakykyä haittaavia haasteita impulssien hillitsemisessä, aktiivisuuden säätelyssä sekä keskittymiskyvyssä. Oireet näkyvät usein eri tavoin riippuen lapsen iästä ja kehitysvaiheesta. Pienillä lapsilla ilmenee useimmiten aktiivisuuden säätelyn vaikeutta kuten ylivilkkautta ja levottomuutta mutta isompien lasten kohdalla saattaa olla levottomuuden tunnetta ja toiminnan hitautta. ADHD-oireisiin vaikuttavat myös ympäristötekijät kuten esimerkiksi unen ja liikunnan puute, tunnetilojen voimakkuus, stressaavat tilanteet sekä aistiärsykkeet lapsen toimintaympäristössä. (Oksanen & Sollaavaara, 2019, s. 8.)

ADHD:n esiintyvyyden arvioidaan olevan lapsilla ja nuorilla 4-7 % kaikista lapsista ja nuorista ja sitä todetaan enemmän pojilla kuin tytöillä. Osasyynä tyttöjen ja poikien väliseen ilmenevyyteen saattaa johtua siitä, että pojilla ADHD ilmenee useammin impulsiivisuus- ja yliaktiivisuusoireina. Nämä oireet havaitaan herkästi ulkoapäin. (ADHD: Terveyskirjasto, 2019.)

ADHD-diagnoosi voidaan tehdä lapsuudessa, nuoruudessa tai aikuisuudessa. Ydinoireita ovat tarkkaamattomuus, ylivilkkaus ja impulsiivisuus. Diagnosointi edellyttää monipuolista tietoa henkilön oireista, toimintakyvystä eri tilanteissa,

terveydentilasta, kehityshistoriasta ja elämäntilanteesta. Erotusdiagnostiikassa tarkastellaan, voidaanko oireet selittää muilla sairauksilla tai häiriöillä, jotka voivat esiintyä myös samanaikaisesti ADHD:n kanssa. Lasten ja nuorten hoidossa korostetaan aikuisten ohjausta toimintakykyä tukevien menetelmien käyttöön kotona, varhaiskasvatuksessa ja koulussa. Samanaikaiset häiriöt hoidetaan yhdessä ADHD-oireiden kanssa. Hoitamattomana ADHD voi vaikuttaa haitallisesti opintoihin ja työllistymiseen sekä lisätä psykiatristen häiriöiden, syrjäytymisen ja päihteiden käytön riskiä. ADHD:n diagnosointi ja hoito voidaan useimmiten toteuttaa perusterveydenhuollossa, mutta vaikeissa tapauksissa erikoissairaanhoido voi olla tarpeen. Lasten ja nuorten hoidossa perusterveydenhuolto on ensisijainen, ja tarvittaessa erikoissairaanhoidoon voidaan turvautua vaikeissa samanaikaisoireissa. (ADHD: Käypähoito-suositus, 2019)

2.2 Lapsen ADHD-oireiden näkyminen ja niiden huomioiminen varhaiskasvatuksen arjessa

Toiminnanohjauksen perustoimintoja ovat inhibitiokyky, työmuisti ja joustavuus. Inhibitiolla tarkoitetaan sitä, että lapsi kykenee jättämään huomiotta sellaiset ulkoiset ärsykkeet, joilla ei ole merkitystä juuri meneillään olevalle toiminnalle. Se voi myös vaikuttaa siten, että lapsi ei välittömästi reagoi sen hetkiseen ärsykkeeseen (Närhi, 2018, s. 144,145.) Toiminnanohjauksen ja tarkkaavuuden haasteet voivat ADHD-oireita omaavalla lapsella näkyä ohjeiden ymmärtämisen vaikeutena liian monimutkaisten ohjeiden takia tai ympäristön ärsykkeiden vuoksi. Ilman toiminnanohjauksen taitoja lapsella ilmenee usein haasteita tietyn toiminnan aloittamisessa, toiminnan suunnittelussa sekä toiminnan loppuun viemisessä. Lisäksi lapsi tarvitsee toiminnanohjaustaitoja tilanteissa, joissa on tarve muuttaa tiettyä toimintaa tai säilyttää tarkkaavuus meneillään olevassa asiassa. Tarkkaavuuden tukemiseksi lapsi tarvitsee aikuisen apua toiminnan aloittamiseen, ohjeiden pilkkomiseen ja häiriöttömän ympäristön luomiseen. Toimintaa suunnitellessa on tärkeää huomioida jokaisen lapsen yksilölliset

tarpeet niin, että toimintaa voidaan mukauttaa jokaiselle lapselle sopivaksi. (Sandberg, 2020, s. 42-43.)

ADHD-oireita omaava lapsi on usein yliaktiivinen, tarkkaamaton ja yli-innokas. Oikeilla toimintatavoilla kasvattaja voi kääntää nämä piirteet lapsen vahvuudeksi huomioimalla, että ne kanavoituvat oikeanlaiseen toimintaan. Kun toimitaan vahvuusperustaisesti, se tukee lapsen itsetuntoa ja auttaa selviytymään vaikeuksista. (Sandberg, 2020, s.24.) Kasvattajien on tärkeää ymmärtää, että ADHD-oireita omaavan lapsen haasteet toiminnanohjauksessa, kielellisessä prosessoinnissa, tunnesäätely- ja vuorovaikutustaidoissa sekä kognitiivisen joustavuuden taidoissa eivät ole lapsen tahallisesti aiheuttamia. Hänellä ei ole taitoja toimia odotetulla tavalla. Näissä tilanteissa kasvattajan tehtävänä on ennakoita tilanteita ja antaa lapselle mahdollisuus positiivisella ohjauksella opetella oikeita tapoja toimia. (Berggren, 2018, s.132,133.)

Vuorovaikutuksen haasteet ilmenevät ADHD-oireita omaavalla lapsella erityisesti silloin, kun lapsen pitäisi ottaa annettuja ohjeita vastaan, ymmärtää niiden sisältö ja toimia annettujen ohjeiden mukaan. ADHD-oireiden lisäksi lapsella saattaa olla puheen ja kielen kehityksen häiriöitä sekä hahmottamiseen tai työmuistin vähyyteen liittyviä vaikeuksia, jotka lisäävät entisestään mahdollisuutta toimia ohjeiden vastaisesti. Vuorovaikutuksen laadulla on erityinen merkitys kohdattaessa tukea tarvitsevia lapsia. Jos kasvattajan sanallinen ja sanaton kieli eivät tue toisiaan ja annetut ohjeet eivät ole selkeitä ja pilkottuja, niin on todennäköistä, ettei lapsi toimi toivotulla tavalla. Sensitiivisellä vuorovaikutuksella viestitään tukea tarvitsevalle lapselle, että häntä ymmärretään ja halutaan auttaa selviytymään annetuista tehtävistä. (Dufva & Koivunen, 2012, s. 156-157).

Molemminpuolinen ymmärretyksi tuleminen on tärkeää kaikissa ihmissuhteissa. Tämä korostuu erityisesti lapsen käyttäytymisen säätelyn tukemisessa. Suora ja selkeä vuorovaikutus parantaa onnistumisia. Mitä enemmän lapsella on haasteita oman tarkkaavuuden, käyttäytymisen säätelyn, itsehillinnän ja ohjeiden ymmärtämisen kanssa, sitä enemmän hän tarvitsee aikuisen ohjausta. (ADHD-liitto, 2021.) Viestin ymmärtämisen voi varmistaa ottamalla katsekontaktin, nimeltä kutsumisen ja koskettamisen avulla. Kuuntele ja huomio, mitä lapsi

viestittää sinulle. Käytä ilmaisia, joita lapsi ymmärtää, esimerkiksi "Istu niin, että peppu on penkissä" toimii paremmin kuin epämääräinen "istu nätisti" Näin viesti ymmärretään paremmin ja sillä on enemmän painoarvoa. Viestiä kannattaa vahvistaa kehonkielellä kuten ilmein, äänensävyin ja liikkein. Myönteinen palaute annetaan lämmöllä ja oikeasti aidosti ilahtuneena. On hyvä toimia itse mallina ja näyttää esimerkkiä siitä, kuinka odottaa toisen käyttäytyvän. (ADHD-liitto, 2021.)

Sosiaalisissa suhteissa ADHD-oireita omaavilla lapsilla ilmenee usein vaikeuksia jo varhaiskasvatusikäisinä. Haasteet ilmenevät muun muassa levottomuutena leikkien vaihtuessa nopeasti tai ristiriitatilanteissa, joissa lapsi ärsyyntyy tavanomaista nopeammin tunnetilojen vaihtuessa. Ryhmätilanteissa lapsen on haastavaa odottaa omaa vuoroaan, käyttäytyminen ja äänenkäyttö saattaa muuttua häiritseväksi tai jokin ympärillä oleva ärsyke saattaa aiheuttaa kiihtymistä. Yliaktiivisuus ja impulsiivisuus voivat vaikuttaa siten, ettei lasta haluta mukaan leikkeihin ja ystävyyssuhteet kärsivät. Näissä tilanteissa aikuisen rooli on merkittävä, sillä aikuisen tehtävänä on sanoittaa tilanne ja toimia oikeiden toimintatapojen mallintajana. (Sandberg, 2020, s. 39.) Lapsen opetellessa oikeita toimintatapoja erilaisiin tilanteisiin on tärkeää muistaa myönteisen palautteen tärkeys. Myönteinen palaute tukee uusien toimintatapojen oppimista (Dufva & Koivunen, 2012, s.157). Lapsen hyvinvoinnille on tärkeää kokea lasten välisiä ihmissuhteita, joiden avulla hän harjoittelee ja oppii sosiaalisia ja emotionaalisia taitoja. Sosiaalisilla ja emotionaalisilla taidoilla on tutkitusti tärkeä merkitys lapsen myöhemmässä elämässä. Sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen avulla lapsi oppii vuorovaikutustaitoja, toisten tunteiden huomioimista sekä muiden mielipiteiden arvostamista. (Leskisenoja, 2019, s.124.)

ADHD-oireita omaavilla lapsilla voi olla viivästystä tunnekehityksessä, mikä vaikeuttaa tunteiden tunnistamista ja säätelemistä. Impulsiivisuus voi puolestaan johtaa väärinymmärryksiin, ristiriitoihin ja voimakkaisiin tunnetilojen vaihteluihin. Itsesäätelytaidot sisältävät omien tunteiden tunnistamisen ja hallinnan, toiminnanohjauksen taidot sekä tarkkaavuuden kehittämisen. Lapset kohtaavat päivittäin tilanteita, joissa näitä taitoja tarvitaan, kuten leikeissä, vuoron odottamisessa, ohjeiden kuuntelemisessa ja siirtymätilanteissa. (Savikuja & Puustjärvi, 2022, s. 181). Vanhemman tai lähiaikuisen itsesäätelytaidoilla ja

jaksamisella on suuri rooli kehittyvän lapsen itsesäätelytaidoille. Vanhempi tai lähiaikuinen, joka pystyy säätelemään omia tunteitaan, pystyy myös hyväksymään ja vastaanottamaan lapsen tunteet. Tällaisessa tilanteessa aikuinen kykenee toimimaan lapsen tunteiden purkauksessa säätelyapuna. Lapsi oppii mallista, joita hänen lähellään on. Kun vanhempi hallitsee omat tunteensa, pystyy hän tukemaan lasta isoissa pettymyksissä sekä auttamaan rajaamistilanteiden tuoman kiukun yli. (ADHD-liitto, 2021.) Mikäli lapsi kokee, ettei hänellä ole mahdollisuutta negatiivisten tunteiden ilmaisuun, hän joko tukahduttaa ne tai purkaa ne ei-toivotuilla tavoilla. Tunteiden tukahduttaminen usein aiheuttaa myöhemmin tulevaisuudessa kyvyttömyyttä käsitellä omia tunteitaan. (Peltola, 2024, s. 71, 72.)

3 POSITIIVINEN PEDAGOGIIKKA VARHAISKASVATUKSESSA TUKEE LAPSEN HYVINVOINTIA JA KASVUA

3.1 Positiivisen pedagogiikan taustat

Positiivisen psykologian tutkimisen aloittajina voidaan nähdä Martin Seligman ja Mihály Csikszentmihályin. He havainnoivat tekijöitä, joilla ihmiset selviytyvät vaikeuksista ja kokevat elämän paremmaksi. (Savikuja & Puustjärvi, 2022, s. 210.) Positiivinen pedagogiikka rakentuu kahdesta toisiaan täydentävästä osatekijästä, joita ovat positiivinen psykologia sekä ratkaisukeskeisyys. Positiivisen psykologian keskeisin ajatus on, että nostetaan hyviä asioita esiin ja vaalitaan niitä. Kielteiset tunteet vaikeuttavat ilon kokemusten tuntemista ja vaikuttavat lopulta ihmisen mielenterveyteen. (Uusitalo & Vuorinen, 2016, s. 21 – 22.) Positiivisessa psykologiassa ei keskitytä ainoastaan ihmismielen psykologisiin heikkouksiin ja vajavuuksiin, vaan yksilöllisiin vahvuuksiin, voimavaroihin ja myönteisiin toimintatapoihin. Näistä tekijöistä muodostuu emotionaalinen, sosiaalinen ja psykologinen hyvinvointi. (Leskisenoja, 2017, s.33.) Ratkaisukeskeisellä menetelmällä taas tarkoitetaan tapaa, jolla autetaan

yksilöä etenemään kohti tavoitetta. Tavoitteen saavuttamisessa hyödynnetään yksilön omia voimavaroja, vahvistetaan hyväksi havaittuja tapoja saavuttaa tavoite sekä poistetaan ne tavat, jotka ovat esteenä. Ratkaisukeskeisessä työtavassa on kolme periaatetta: Korjataan vain se, mikä ei toimi, hyödynnetään sitä mikä toimii ja vähennetään sitä, mikä on esteenä. (Nyyti, ry.)

Positiivisesta pedagogiikasta saadaan usein käsitys, että se ei anna tilaa muille tunteille kuin niille, jotka tuottavat ainoastaan hyvää mieltä. Näin ei kuitenkaan ole vaan kaikkia, myös negatiivisia tunteita tarvitaan. Positiivisen pedagogiikan avulla voidaan kuitenkin löytää mahdollisuuksia, joilla päästään muuttamaan negatiivisia tunteita positiivisempaan suuntaan. (Leskisenoja, 2019, s. 22.) Negatiiviset tunteet kuten viha, kiukku ja turhautuneisuus voidaan kääntää myös vahvuuksiksi. Niiden avulla voidaan mennä vaikeistakin tilanteista eteenpäin. Voimakkaat tunteet hyötykäyttynä lisäävät sitkeyttä, antavat lisää voimia sekä parhaimmillaan auttavat saavuttamaan asetettuja tavoitteita. (Peltola, 2024, s. 26.)

3.2 Laadukkaan varhaiskasvatuksen lähtökohtia

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus, 2022) mukaan jokaisella lapsella olevan oikeus hyvään opetukseen, huolenpitoon ja kannustavaan palautteeseen. Kaikilla lapsilla on oikeus saada mahdollisuus oppia uusia asioita, iloita oppimistaan asioista sekä kokea olevansa osallisena omassa yhteisössään. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa sanotaan, että kaikilla lapsilla on oikeus kokea kuuluvansa yhtenäiseen ja tasa-arvoiseen varhaiskasvatusympäristöön. Yhtenäisyys ja tasa-arvoinen varhaiskasvatus toteutuu inklusion avulla. Inklusion peruseriaatteena on jokaisen lapsen oikeus olla ryhmän jäsenenä sekä saada tasavertaisesti osallistua toimintaan. Inklusio ei ole vain tuen tarpeiden huomioimista, vaan oikeutta kehittyä ainutlaatuisena yksilönä omien vahvuksiensa kautta ja saada myönteisiä oppimiskokemuksia. Inklusion toteutuminen vaatii kasvattajilta hyvää pedagogista osaamista. (OPH, 2022.)

Liisa Ahonen on 2015 väitöskirjaansa varten käynyt havainnoimassa päiväkodin arkea sekä keskustellut henkilökunnan kanssa positiivisen ja negatiivisen palautteen merkityksestä lapselle. Havainnointien ja keskustelun perusteella, on ollut nähtävissä, että negatiivisen palautteen antamisesta syntyy kierre. Saadessaan negatiivista palautetta lapsi kokee epäonnistuneensa ja sen seurauksena ei toivottu toiminta jatkuu joko samanlaisena tai korostuneempina ja vastaavasti negatiivisen palautteen määrä kasvaa. Havainnoinneissa huomattiin myös, että negatiivinen palaute kohdistuu usein samoihin lapsiin, jotka monesti ovat tuen tarpeisia lapsia. Kasvattajat kuitenkin tiedostivat, että negatiivisuuden kautta lapsi ei voi oppia oikeita toimintatapoja. Vaikka positiivisen palautteen antaminen haastavasti käyttäytyvälle lapselle on joskus vaikeaa, niin sen saaminen on erittäin tärkeää lapsen hyvinvoinnille. (Ahonen, 2015.)

Lapset, jotka kokevat, ettei heitä ymmärretä ja jotka saavat jatkuvasti negatiivista palautetta, kokevat epävarmuutta, vihaa ja syrjäytymistä. Negatiivisten kokemusten sijaan nämä lapset tarvitsevat tukea ja hyväksyntää ympärillään olevilta ammattikasvattajilta sekä muilta ympärillään olevilta aikuisilta. (Saline, 2023, s.27.) Varhaiskasvatuksessa kaiken toiminnan tavoitteena, on luoda lapselle sellaiset puitteet, että lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi toteutuu. Lapsen hyvinvointi rakentuu tavoitteellisesta pedagogiikasta, jossa huomioidaan lapsen yksilöllinen kasvu ja kehitys. Monissa tutkimuksissa on todettu, että lapsen huomiotta jättämisellä ja toistuvalla negatiivisella palautteella on lapsen elämään pitkään vaikuttavat seuraukset. (Kaskela & Kronqvist, 2009, s.31.)

Laadukkaassa varhaiskasvatuksessa sen arvoperusta muodostuu pedagogisesta työtavasta, vahvuusperustaisesta toimintakulttuurista sekä ammatillisesta työtoteesta. Pedagoginen työtapa näkyy suunnitelmallisena ja tavoitteellisena toimintana, jossa jokaisen lapsen yksilöllisyys tuen tarpeineen tulee huomioitua. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan kunkin lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä tuen tarpeet. Kun kasvattaja omaa hyvän pedagogisen työtavan, kykenee hän lapsen vahvuuksien kautta rakentamaan suunnitelmallisia tapoja edesauttaa lapsen oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. (OPH, 2022.)

Vahvuusperustainen toimintakulttuuri rakentuu jokaisen työyhteisön jäsenen ymmärtäessä oman vastuunsa olla rakentamassa myönteistä ja ratkaisukeskeistä toimintakulttuuria. Vahvuusperustaisessa toimintakulttuurissa korostuvat erityisesti yhteisön vuorovaikutustaidot. (Sandberg, 2023, s. 37) Vahvuusperustaisen toimintakulttuurin edellytyksenä on reflektiivinen työote, jonka pitäisi näkyä tulevaisuudessa kaikkien kasvattajien keskuudessa monialaisissa tiimeissä. Sen myötä vahvistuisi aikuisten keskinäinen vuorovaikutus sekä aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus. Myönteisen ja keskusteleavan vuorovaikutuksen kautta voidaan pohtia aikuisten kesken sekä yhdessä lasten kanssa, miten ja millaisin tavoin voidaan luoda vahvuusperustaista toimintakulttuuria. (Köngäs. ym.,2023, s. 9.)

Ammatillinen työote näkyy jokaisen työyhteisön jäsenen ydinosamisena ja vastuun ymmärtämisenä. Jokaisen osaamisesta rakentuu moniammatillinen tiimi, jonka tehtävänä on toimia jokaisen lapsen kasvun, tuen ja oppimisen edistämiseksi. (Sandberg, 2023, s. 23.) Ammattitaitoinen varhaiskasvatuksen henkilökunta tunnistaa kunkin lapsen yksilölliset tarpeet oppimisen edistämiseksi sekä menetelmät siihen, miten oppimisesta tehdään lapselle myönteinen kokemus. Tärkeintä on antaa lapsen yrittää ja kokeilla itse sekä antaa lapselle mahdollisuus itse oivaltaa ne tavat, joilla hän oppii parhaiten. Epäonnistumisen mahdollisuuskin on tärkeää huomioida niin, että se tapahtuu turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä ja antaa mahdollisuuden yrittää uudelleen. Kun onnistumiset ja epäonnistumiset koetaan myönteisessä ilmapiirissä sekä aikuisen tukemana, lisäävät ne lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. (Ranta, 2020, s.71.) Ammatillisen työotteen yksi merkittävä tekijä on empaattisuus – miten kohtaamme työyhteisön muita jäseniä sekä lapsia. Empaattisessa ilmapiirissä osataan asettua toisen asemaan, on kyky kuunnella ja auttaa sekä saada jokainen ihminen kokemaan itsensä kuulluksi ja nähdyksi. Lapsi oppii toisten ihmisten kohtaamistaitoja ympärillään olevista aikuisista mallioppimisella. Ilman empatiataitoja on vaikeata muodostaa sosiaalisia suhteita. (Peltola, 2024, s. 39, 40.) Lapsen huoltajien kohtaamisessa ja päivän kulusta kerrottaessa, on hyvä keskittyä ensisijaisesti lapsen vahvuuksiin ja myönteiseen kehitykseen. Jokaisesta päivästä on varmasti jotain myönteistä sanottavaa mutta myös haasteista on tärkeää puhua totuudenmukaisesti. Huoltajien kanssa on hyvä

sopia, milloin ja miten näistä asioista keskustellaan. Palautetilanne on hyvä pitää tiiviinä ja myönteisenä, jotta vanhempi voi keskittyä lapseen ja kotiinlähtöön. Jos lapsi käyttäytyy haastavasti, kannattaa sopia säännöllisesti tapaamisia vanhempien kanssa, joissa mietitään yhdessä keinoja tukea lasta. (ADHD-liitto, 2021.)

3.3 Positiivinen pedagogiikka vahvistaa lapsen oppimista ja minäkuvaa

Positiivisen pedagogiikan taustalla on ajatus siitä, että ei huomioida lapsen heikkouksia ja vajavuuksia. Heikkouksien ja vajavuuksien sijaan nähdään lapsen voimavarat ja vahvuudet. Niiden kautta mahdollistetaan kehittyminen ja oppiminen. Vahvuuksien kautta oppiminen tukee lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista sekä edesauttaa lasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja voimavarojaan. (Kangas ym., 2021, s. 6.) Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöön mennessään lapsi on usein ensimmäistä kertaa osa vertaisryhmää. Tässä ympäristössä lapsi muovaa kuvaa itsestään. Lapsen minäkuva kehittyy vuorovaikutuksessa toisten kanssa, joten se on sekoitus perheen, sukulaisien, ystävien, harrastuskavereiden ja varhaiskasvatuksen henkilöstön antamaa palautetta. Tärkeää on, että lapsi tuntee hyväksyntää ja arvostusta, mikä muokkaa hänen minäkuvansa perustan. Minäkuva on lapsen käsitys itsestään, vastaten kysymyksiin "kuka minä olen" ja "miten näen itseni suhteessa ympäristöni". Se muodostuu henkilökohtaisista kokemuksista ja ympäristön palautteesta. (Laaksonen 2022, s. 45-47.) Tavoitteena on, että lapsen minäkuva on realistinen, jotta hän tunnistaa sekä vahvuutensa että kehityskohteensa. On kuitenkin muistettava, että minäkuva muuttuu elämän varrella. Uudet positiiviset kokemukset ja kannustava palaute voivat muokata aiempaa negatiivista minäkuvaa. (Laaksonen 2022, s. 45-47.) Positiivinen minäkuva auttaa lasta tuntemaan itsensä arvokkaaksi ja löytämään vahvuutensa. Se vaikuttaa myös siihen, millaisia odotuksia ja asenteita lapsi omaksuu uusissa tilanteissa. Varhaiskasvatuksessa on tärkeää tukea lapsen myönteisen ja realistisen minäkuvan kehitystä. Jokaisella lapsella on oikeus tuntea itsensä ainutlaatuisiksi ja arvokkaaksi sellaisena kuin hän on. Aikuisen rooli on

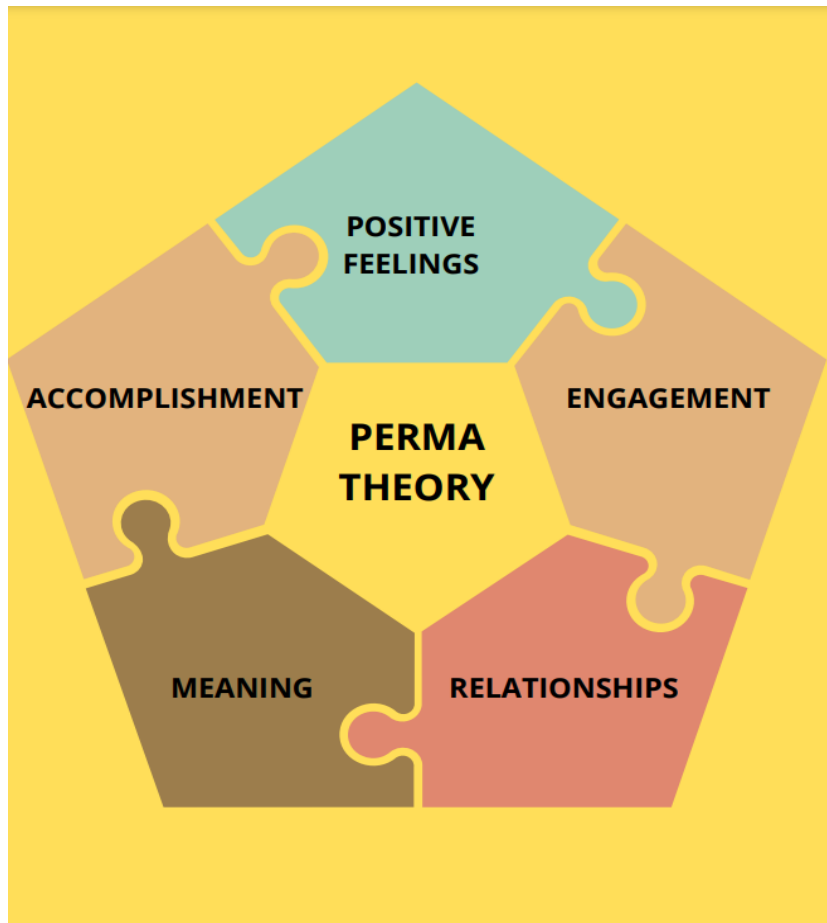
merkittävä lapsen minäkuvan rakentumisessa, olipa hän ohjaaja, kannustaja tai palautteenantaja. (Laaksonen 2022, s. 45-47.)

Oppimisprosessissa välitön ja säännöllinen palaute on erittäin tärkeää, koska se antaa lapselle mahdollisuuden huomata omia onnistumisiaan ja edistymistään jo työskentelyn aikana. Erityisen merkityksellistä palaute on niille lapsille, jotka kohtaavat oppimisessa haasteita. Hyvä palaute keskittyy ennen kaikkea oppimiseen ja sen edistymiseen, ei lapsen henkilökohtaiseen kyvykkyyteen. Tätä kautta lapsi kykenee hahmottamaan mitä hän tekee oikein sekä kannustaa jatkamaan pyrkimyksiään. Samalla vahvistuu lapsen motivaatio sekä pystyvyyden tunne hyvän suorituksen saavuttamiseen. Hyvän palautteen tunnusmerkkejä ovat esimerkiksi kielen kontrolloimattomuus, keskittyminen asiaan eikä lapsen kyvykkyyteen, sekä vahvuuksien tukeminen ja kannustaminen. Palaute tukee lasta haastavissa kohdissa rohkaisemalla ja kannustamalla jatkamaan ponnisteluja siitäkin huolimatta, että lapsella olisi erehdyksiä matkan varrella. Hyvä palaute viestii hyväksyntää ja arvostusta hänen yrityksilleen ja saavutuksilleen. (Vasalampi, 2022)

3.4 PERMA-teorian supervoimien hyödyntäminen positiivisen pedagogiikan toteuttamisessa

Positiivinen pedagogiikka ilmenee kaikessa toiminnassa, puheessa ja vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Se konkretisoituu hyvän huomaamisessa, mutta sisältää myös monia muita elementtejä. Yksi tapa kuvata positiivista pedagogiikkaa on hyvinvoinnin supervoimien käsite, joka perustuu Martin Seligmanin PERMA-hyvinvointiteoriaan (kuva 1.). Hyvinvoinnin viiteen supervoimaan kuuluvat myönteiset tunteet (positive feelings), toimintaan sitoutuminen (engagement), välittävät ihmissuhteet (relationships), merkityksellisyys (meaning) sekä onnistumisen kokemukset eli saavuttaminen (accomplishment). PERMA-teorian mukaan lapsen hyvinvointia voidaan vahvistaa näitä supervoimia hyödyntämällä. Positiivisen pedagogiikan avulla voidaan juurruttaa nämä supervoimat osaksi päiväkotien toimintakulttuuria. Tämä vaatii työyhteisön omistautumista asialle sekä konkreettisten toimenpiteiden

suunnittelua ja toteuttamista. Työyhteisön on hyvä ymmärtää, miten jokainen supervoima voidaan huomioida ja miten niiden avulla voidaan tukea lasta päivittäisessä toiminnassa. (Leskisenoja, 2019, s. 64.)

Kuva 1 PERMA-teorian viisi supervoimaa. (Minna Moilanen mukailen Leskisenoja, 2019).

Supervoimista ensimmäinen on myönteiset tunteet. Myönteisiin tunteisiin kuuluvat ilo, mielihyvä, hauskuus, tyytyväisyys, kiitollisuus ja turvallisuus. Varhaiskasvatuksen tehtävänä onkin ylläpitää myönteistä ilmapiiriä, jossa lapset oppivat tunnistamaan näitä tunteita ja hyödyntämään niitä myöhemmin voimavarana. Pedagogiikan pitäisikin sisältää sellaisia arvoja ja taitoja, jotka edesauttavat positiivisen ilmapiirin syntymistä. Myönteisiä tunteita tukemalla edistetään lapsen itsetunnon kasvua. Jokaisella lapsella on oikeus kokea olevansa hyväksytty ja arvokas juuri omana itsenään. (Leskisenoja, 2019, s. 71,

s. 73.) Myönteisen tunnekokemuksen kautta lapsi myös oppii, millainen toiminta saa aikaan toivotun lopputuloksen ja motivoi yrittämään uudelleen (Oksanen & Sollasvaara, 2019, s.43.)

Toinen supervoimista eli toimintaan sitoutuminen edellyttää sellaisia tilanteita, joissa lapsella on riittävästi aikaa, tilaa ja rauhaa tehdä asioita omalla yksilöllisellä tavallaan. Lisäksi on tärkeää huomioida, että lapsi kykenee jättämään ulkopuoliset ärsyketekijät huomiotta ja keskittymään tekeillä olevaan toimintaan. Tämä vaatii ammattikasvattajalta taitoa löytää sellaisia innostavia tilanteita, jotka haastavat lasta oman taitotasonsa mukaisesti. (Leskisenoja, 2019, s. 94-95.) Kun lapsi on kiinnostunut ja innostunut meneillään olevasta toiminnasta, niin motivaatio ja sitoutuminen vahvistuvat. Lapsen kokiessa toiminnan merkitykselliseksi, se myös vahvistaa myönteisen oppimisilmapiirin syntymistä. Parhaimmillaan lapsen saamat positiiviset kokemukset edesauttavat myönteisen toiminnan jatkumista myös kotona. (Ranta, 2021, s. 129.)

Kolmas supervoima on kaikkein tärkein, siihen kuuluvat lämpimät ja turvalliset ihmissuhteet. Ne ovat välttämättömiä lapsen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille ja kasvulle. Ihmissuhteissa ja vuorovaikutuksessa tulevat erityisesti esiin positiivisen pedagogiikan peruseriaatteet. Positiivisen pedagogiikan ja varhaiskasvatuksen näkökulmasta tarkasteltuna, tärkeimpänä nousee esiin varhaiskasvattajan ja lapsen välinen suhde, unohtamatta kuitenkin lasten keskinäisiä suhteita ja perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Tärkeä osa välittävää pedagogiikkaa on, että kasvattaja kykenee näkemään lapsen omana arvokkaana yksilönä ja myös sanoittamaan sen lapselle. Sanoittaminen lisää lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä. (Leskisenoja, 2019, s. 111, s. 115.) Kasvattajan sensitiivisyydellä voidaan vaikuttaa lapsen ja aikuisen välisen suhteen rakentumiseen. Sensitiivinen kasvattaja on aidosti läsnä, kuuntelee lasta ja hänellä on hyvä lapsituntemus. Lapsituntemuksesta on kasvattajalle hyötyä erityisesti lapsen sanallisten ja sanattomien viestien ymmärtämiseen. (Ranta, 2021, s.69.)

Neljäs supervoima on merkityksellisyys. Välittävään ja positiiviseen pedagogiikkaa kuuluu lasten osallisuus. Jokaisella lapsella oikeus tulla kuulluksi

ja nähdyksi sekä tuoda omia kiinnostuksen kohteitaan esille. Kuulluksi ja nähdyksi tuleminen sekä tunne ryhmään kuulumisesta lisää lapsen merkityksellisyyden kokemusta. Merkityksellisyyden kokemusten kautta lapsi oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja hyödyntämään niitä. Tutkimusten mukaan lapsen oppiessa vahvuusperustaisen käyttäytymismallin, hyötyy hän siitä myös aikuisiällä. (Leskisenoja, 2019, s.150, s. 154.) Osallisuuden kokemuksen varmistamiseksi kasvattajan tehtävänä on huolehtia siitä, että jokainen lapsi saa osallistua toimintaan omien taitojen, jaksamisen ja tarpeiden mukaisesti. Osallisuus ei aina tarkoita lapsen aktiivista osallistumista, vaan se voi olla myös lapsen kokemus nähdyksi ja kuulluksi tulemisesta. (Ranta, 2021, s.113.)

Viides supervoima on saavuttaminen eli oppiminen, onnistuminen ja tavoitteiden saavuttaminen. Tämän supervoiman keskeinen merkitys on luoda lapselle toiveikkuutta ja sinnikkyyttä tavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteiden saavuttaminen tuo lapselle hyvinvoinnin lisäksi lisää motivaatiota, kasvattaa itsetuntoa ja tuo merkityksellisyyden tunteen. Toiveikkuudella ja sinnikkyydellä on merkitystä silloinkin, kun epäonnistuu. Niiden avulla voidaan voittaa eteen tulevat vastoinkäymiset. (Leskisenoja, 2019, s. 183.) Hyvässä oppimisympäristössä luodaan sellaiset puitteet, että lapsella on mahdollisuus oppia uusia asioita omalla tavallaan. Jokainen lapsi tarvitsee onnistumisia päivittäin. Siksi toimintaa suunniteltaessa, on syytä huomioida kunkin lapsen taitotaso sekä tarve saada oppimiseen tukea esimerkiksi toimintoja eriyttämällä tai ohjeita pilkkomalla. Liian haastavat tehtävät ja epäonnistumiset johtavat turhautumiseen, heikkoon minäpystyvyyteen sekä häpeän tunteeseen. (Ranta, 2021, s. 85.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TYÖELÄMÄN YHTEISTYÖKUMPPANI

4.1 Opinnäytetyön tarkoitus sekä tavoite

Opinnäytetyön tuotoksena syntyneen julisteen tarkoituksena on tuoda esiin positiivisen pedagogiikan merkitystä ADHD-oireita omaavien lasten kanssa toimiville kasvattajille sekä huoltajille. Olemme olleet useita vuosia työntekijöinä varhaiskasvatuksessa ja huomanneet, että varhaiskasvatuksessa on tietoa ADHD-oireita omaavien lasten haasteista ja siitä, miten niillä on vaikutusta lapsen arjesta selviytymiseen. Varhaiskasvatuksen sosionomeina meidän tehtävänä on tuntee ja tunnistaa lasten hyvinvointiin ja voimavaroihin liittyviä tekijöitä ja olla mukana luomassa sellaista toimintaympäristöä, jossa jokaisella lapsella on mahdollisuus oppia ja onnistua. (Sosiaalialan amk verkosto, i. a.) Positiivisella pedagogiikalla ja myönteisen ilmapiirin luomisella voimme auttaa ja tukea ADHD-oireita omaavaa lasta kokemaan oppimisen ja onnistumisen iloa sekä vahvistamaan osallisuuden kokemusta.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli saada positiivinen pedagogiikka näkyväksi varhaiskasvatuksen toimintaympäristöissä. Tuotoksena valmistui juliste, jonka sisällön on tarkoitus olla helposti luettavaa, ajatuksia herättävää sekä konkreettisia vinkkejä antavaa. Ajatuksenamme oli, että käytännön vinkkien saamisen lisäksi kasvattajat voisivat reflektoida omia toimintatapojaan. Julisteen sisältöön olemme hyödyntäneet vertaisvanhemmilta saadun kyselyn tuloksia, teoretietoa sekä ADHD-liiton kokemusasiantuntijoiden tietoutta.

4.2 Työelämän yhteistyökumppani

ADHD-liitto toimii opinnäytetyömme työelämän yhteistyökumppanina. Yksi sen keskeisemmistä tehtävistä on ADHD-tietoisuuden lisääminen. Tietoa ADHD:sta jaetaan koulutuksissa sekä erilaisissa kampanjoissa. ADHD-liiton tavoitteena on

hävittää ennakkoluuloja ja lisätä ymmärrystä ADHD:n monimuotoisista piirteistä. Vertaistuki ja neuvonta ovat olennainen osa ADHD-liiton ja sen jäsenyhdistysten toimintaa. Jäsenyhdistykset tarjoavat vertaistukea niin ADHD-oireisille itselleen kuin heidän läheisilleen muun muassa vertaisryhmien kautta. Tämä antaa mahdollisuuden jakaa kokemuksia, saada vertaistukea ja oppia toisiltaan arjen haasteissa. (ADHD-liitto,2024.)

Vaikuttaminen ja edunvalvonta ovat myös keskeisiä toimintamuotoja, ja liitto osallistuu aktiivisesti päätöksentekoon ja vaikuttaa ADHD:ta koskeviin linjauksiin ja palveluiden kehittämiseen eri tasoilla. Tavoitteena on tuoda esiin ADHD-yhteisön tarpeita ja näkökulmia lausuntojen, kannanottojen ja edunvalvontatyön kautta. Tärkeimpinä tavoitteina on kuitenkin parantaa ADHD tunnistamista, varhaista tukea ja oikea-aikaista hoitoa. ADHD-liitto on sitoutunut edistämään ADHD-oireisten ja heidän läheistensä hyvinvointia monipuolisilla toimillaan. Tavoitteena on luoda yhteiskunta, jossa jokaisella on mahdollisuus saada tarvitsemaansa tukea ja ymmärrystä, riippumatta oireiden tuomista haasteista. (ADHD-liitto, 2024).

5 KEHITTÄMISTYÖN PROSESSI JA TUOTOS

5.1 Kehittämistyön prosessi

Aloitimme opinnäytetyön suunnittelemisen helmikuussa 2024. Aiheen valinta oli selkeä alusta saakka, koska meillä oli kokemusta ADHD-oireita omaavien lasten kanssa työskentelystä sekä myös omakohtaista kokemusta ADHD:sta. Päätimme lähestyä aihetta positiivisen pedagogiikan näkökulmasta ja tehdä kehittämispainotteisen opinnäytetyön. Olimme yhteydessä ADHD-liittoon ja kysyimme heidän halukkuuttaan tehdä kanssamme yhteistyötä. Kerroimme heille tarkemmin suunnitelmasta tehdä juliste, jonka työnimenä oli silloin: "Positiivisen pedagogiikan huoneentaulu". Julisteen tarkoituksena oli muistuttaa positiivisen

pedagogiikan merkityksestä, erityisesti ADHD-oireita omaavien lasten kanssa työskenteleville kasvattajille sekä ADHD- oireita omaavien lasten huoltajille.

Kehittämistyömme eteni lineaarisen mallin mukaisesti: Tavoitteen määrittelystä, suunnittelun kautta toteutukseen, tehtävän päättämiseen ja arviointiin. Linearisessa mallissa on määritelty jokin ongelma, johon etsitään ratkaisu, jolla tavoitteeseen päästään. Lineaarinen malli mahdollistaa kehittämistoiminnan suunnittelun jo etukäteen melko tarkasti. Kuitenkaan se ei sulje pois tilannekohtaisen kehittämisen mahdollisuutta tai muutosten tekemistä alkuperäiseen suunnitelmaan. (Toikko & Rantanen, 2009, s. 64, s. 66.)

Esittelimme suunnitelman toukokuussa 2024 ja suunnitelmamme hyväksyttiin kesäkuussa 2024. Suunnitelman hyväksymisen jälkeen lähetimme suunnitelmamme ADHD-liiton yhteyshenkilölle luettavaksi. Tapaamisessa keskustelimme yhteyshenkilömme kanssa siitä, millaisia asioita ADHD-oireista on tärkeää tuoda esille opinnäytetyössämme. Keskustelimme saman tapaamisen yhteydessä, millaisin menetelmin kokoamme julisteen sisältöä ja millainen sen visuaalinen ilme olisi lähinnä tekstien osalta.

Koimme tärkeäksi, että julisteessa tulevat esille konkreettiset ajatukset positiivisen pedagogiikan merkityksestä teorian tiedon tueksi. Näin saisimme myös sellaista tietoa, joka ei perustu tutkittuun tietoon vaan vertaisvanhempien kokemuksiin. Omat kokemukset ovat sellaisia, joita kukaan ei voi kiistää tai todeta vääräksi tiedoksi. Yhdistämällä käytännön hyvät kokemukset kerättyyn teorian tietoon voimme löytää keskeiset hyvät toimintatavat ADHD-oireita omaavien lasten hyvinvoinnin tukemiseksi positiivisen pedagogiikan keinoin.

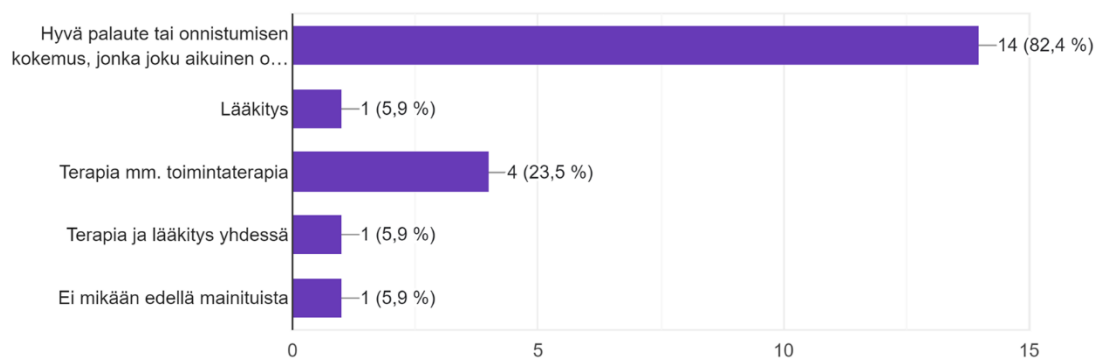
Kesän 2024 aikana keräsimme mahdollisimman uutta teorian tietoa positiivisen pedagogiikan merkityksestä ADHD-oireita omaaville lapsille. Teorian tieto kerättiin ADHD:ta ja positiivista pedagogiikkaa käsittelevästä kirjallisuudesta. Teorian tiedon rajasimme niin, että se on vuoden 2010 jälkeen ilmestynyttä. Halusimme teorian tiedon lisäksi opinnäytetyöhön myös konkreettisia käytännön kokemuksia. Sen vuoksi päätimme tehdä vertaisvanhemmille kyselyn positiivisen

pedagogiikan merkityksestä ADHD-oireita omaavan lapsen kasvuun ja minäkuvan kehitykseen liittyen.

Elokuussa 2024 tapasimme uudelleen ADHD-liiton yhteyshenkilön ja mukana keskustelussa oli myös kokemustoiminnasta vastaava työntekijä. Kävimme läpi opinnäytetyön etenemistä sekä saimme heiltä vielä asiantuntevaa apua ADHD:n osalta sisältöön liittyen. Esittelimme heille laatimamme saatekirjeen sekä tekemämme kyselylomakkeen (Liite 1; liite 2). Kyselyn suunnittelimme niin, että se sisältää sekä valinta- että avoimia kysymyksiä. Käyttämällä kahta eri tapaa kysymyksien esittämisessä, emme ohjanneet liikaa vastausten suuntaa, vaan annoimme myös mahdollisuuden kertoa konkreettisia kokemuksia ja ajatuksia. Sovimme ADHD-liiton kanssa, että kysely tapahtuisi heidän Facebook-sivustonsa kautta. Kysely tehtiin Google forms- lomaketyökalulla.

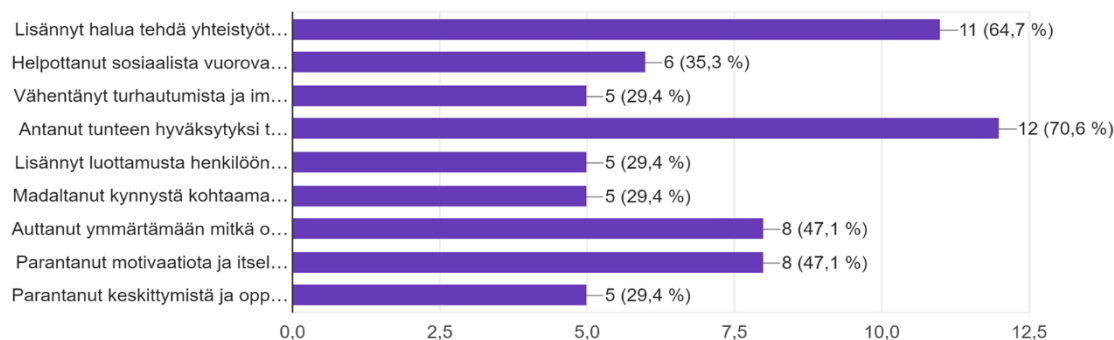
Kyselyn suhteen otimme tietoisesti riskin, että emme sen kautta saisi kuin hyvin pienen määrän vastauksia ja julistemme perustuisi pelkästään teoretietoon. Meistä riippumattomista syistä myös vastausaika kyselyyn jäi lyhyemmäksi, kuin olimme ajatelleet. Saimme lopulta vastauksia 16, joka on mielestämme riittävä määrä saadaksemme kokemukseen perustuvaa tietoa teoretiedon tueksi julisteen sisältöön. Lisäksi vastaukset vahvistivat positiivisen palautteen ja myönteisen ilmapiirin merkitystä ADHD-oireita omaavalle lapselle. Kyselyn vastausten mukaan positiivisen palautteen suurimmat vaikutukset olivat omien vahvuuksien tunnistamisessa, motivaation ja itseluottamuksen lisääntymisessä, antanut tunteen hyväksytyksi tulemisesta sekä parantanut halua tehdä yhteistyötä lasta hoitavien kasvattajien kanssa.

Kokemukset ja positiiviset käytännöt Mitkä ovat olleet tehokkaimmat tavat joilla ollaan tuettu lastasi/itseäsi/muuta läheistäsi varhaislapsuudessa 0-6 v. Voit vastata useamman vaihtoedon 17 vastausta

Kuva 2 Google Forms kyselyn tulos kokemukset ja positiiviset käytännöt.

Miten positiivinen palaute on vaikuttanut sinuun/lapseesi/läheiseesi? 17 vastausta

Kuva 3 Google Forms kyselyn tulos positiivisen palautteen vaikutuksista

Kyselylomakkeessa oli mahdollisuus sanoa jotain kannustavaa ADHD-oireita omaavalle lapselle. Kyselylomakkeen saatekirjettä tehdessämme, kiinnitimme huomiota, että vastaajat tietävät, miten ja missä heidän vastauksiaan tullaan käyttämään. Saatekirjeessä kerroimme, että vastaamalla kyseiseen kohtaan

meillä on lupa käyttää vastauksia sellaisinaan. Alla taulukossa on seuraavanlaisia kannustavia sanoja sanottavaksi ADHD-oireita omaavalle lapselle, joita saimme kyselyssä.

”Sinulla on paljon energiaa ja se on hieno asia!”	”Tiedän, että välillä on vaikea pysyä paikalla, mutta tiedän, että yrität.”
”Olet upea ja sulla on supervoimia. Käytä adhd voimaasi!”	”Olet hyvä.”
”Olet oikeutettu kaikkiin tunteisiin ja et tunne väärin.”	”Olet arvokas ja tärkeä just tuollaisena.”
”Kaikista onnistumisista hyvää palautetta. Jos kaadut noustaan yhdessä. Et ole yksin.”	”Oot mahtava tyyppi! “.

Vastauksien sisällöstä nousi selkeästi jokaisen lapsen kohtaaminen omana ainutlaatuisena yksilönä, vahvuuksien huomioiminen, sekä oikeus kaikkiin tunteisiin. Vastaukset täydensivät niitä ajatuksia, mitä olimme jo teorian tiedon perusteella ajatelleet laittaa julisteen sisältöön.

5.2 Juliste

Julisteen sisältöön oli tarkoituksena tuoda suoria lainauksia kyselystä saamiemme vastausten perusteella. Käytyämme vastaukset läpi tulimme siihen tulokseen, etteivät ne sellaiseen ole sopivia tekstejä ajatellen julisteen käyttötarkoitusta. Syynä tähän päätökseen oli, että lauseet olivat pitkiä ja kieliopillisesti ne eivät olleet oikeita. Julisteeseen haluttiin lyhyitä ja selkeitä tekstejä. Tekstejä miettiessämme kuitenkin huomioimme, että vastaajien ajatukset tulevat näkyviksi sisällössä. Vastauksissa nousivat esiin vahvuuksien huomioiminen, jokaisen lapsen oikeus oppia omalla tavallaan, oikeus erilaisiin

tunteisiin, jokaisen arvostaminen omana arvokkaana yksilönä sekä hyvän palautteen merkitys. Mielestämme saimme kaikki edellä mainitut asiat tuotua esiin julisteen sisällössä. Olisimme itsekin nostaneet samat asiat keskiöön teorian tiedon perusteella. Julisteen visuaalinen ilme oli meille erityisen tärkeä. Laitoimme siihen kuvia, jotka kertovat varhaiskasvatuksen arjesta ja keskiöön lapsen, josta kuvastuu onnistumisen ilo. Löysimme myös tasapainon kuvien ja tekstien välille niin, etteivät ne vieneet huomiota pois toisistaan. Juliste toteutettiin Canvan avulla, joka on graafisen suunnittelun ohjelma.

Valmis juliste oli kommentoitavana ADHD-liiton viestinnässä. Siellä julistetta arvioivat viestinnästä vastaava henkilö sekä muutamia työntekijöitä. Saimme visuaaliseen ilmeeseen pieniä parannusehdotuksia liittyen väreihin, tekstien näkyvyyteen sekä julisteen hahmoihin. Teimme parannuksia julisteeseen palautteen perusteella. Parannusehdotuksien korjaamisen jälkeen, se on ollut uudelleen arvioitavana ADHD-liiton viestinnässä sekä yhteyshenkilöllämme. Juliste kokonaisuutena arvioitiin erittäin onnistuneeksi seuraavin sanoin: ulkoasu on pirteä ja raikas, kokonaisuutena näyttää hyvältä. Lopputuloksena syntynyt juliste palvelee erityisesti varhaiskasvatuksen ammattilaisia. Lisäksi se on hyödynnettävissä myös ADHD-oireita omaavien lasten huoltajille esimerkiksi varhaiskasvatusyksiköissä. Juliste on sähköisessä muodossa, jolloin sen jakaminen eteenpäin tulostettavaksi on helpompi toteuttaa.

6.1 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön luotettavuus on tärkeää kehittävässä työssä, kun käsitellään herkkää aihetta, kuten ADHD-oireita omaavan lapsen kasvatusta. Tällaisen työn luotettavuus perustuu useisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat sen uskottavuuteen ja hyödyllisyyteen.

Opinnäytetyön tekemisessä on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä. Teoreettiseen perustaan olemme keränneet mahdollisimman uutta ja luotettavista lähteistä saatua tietoa. Opinnäytetyömme luotettavuutta lisäsi yhteistyö ADHD-liiton kanssa, koska heiltä saimme ajantasaista ja luotettavaa tietoa sekä lähdekirjallisuuden valintaan neuvoja ADHD:N osalta. Huolehdimme myös siitä, etteivät omat näkemyksemme ole vaikuttaneet teoreettisen tiedon sisällön kirjoittamiseen vaan olemme kunnioittaneet kirjoittajien asiantuntemusta. Tekstiä kirjoittaessamme, olemme käyttäneet asianmukaisia viittauksia ja kaikki käyttämämme lähteet ovat merkittyinä lähdeluetteloon. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023:4.) Opinnäytetyön tekeminen velvoittaa moraalisesti ja eettisesti kunnioittamaan tutkimusyhteisöä, ammattialaa, yhteiskuntaa ja yksilöitä. Tutkimusvilppi ja huono piittaamaton tieteellinen käytäntö on tieteen periaatteiden vastaisia sekä lainvastaisia. (Arene, 2020.)

Google forms-kyselyn tekemiseen emme tarvinneet tutkimuslupaa, koska emme käsitelleet henkilötietoja. Vastaaminen tapahtui anonymisti ADHD-liiton Facebook-sivuston kautta. Kyselyn saatteessa olemme kertoneet tarkasti, keitä olemme, missä opiskelemme, miksi keräämme tietoa ja mihin tietoja käytämme. Saatteessa on tärkeää korostaa luottamuksellisuutta, koska vastaajan pitää voida luottaa siihen, ettei hänen vastauksiaan käytetä väärin. (Kananen, 2015, s. 219.) Kysymyksiä laatiessamme huomioimme eettisyyden erittäin huolellisesti, koska aihealueena ADHD saattaa olla arkaluontoinen. Eettisten periaatteiden mukaan tulee kunnioittaa tutkittavien ihmisarvoa, yksityisyyttä, itsemääräämisoikeutta sekä muita oikeuksia. (Kallinen & Kinnunen, 2021).

Kyselyn avoimien kysymysten vastaukset kokosimme juuri sellaisessa muodossa kuin ne opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa ovat kirjoitettuna. Julisteen

teksteihin muokkasimme vastauksista esiin nousseet keskeiset asiasisällöt lyhyempään tekstimuotoon. Täydensimme julisteen sisältöä niillä teorianiedoilla, jotka omasta mielestämme koimme tärkeäksi nostaa esiin. Opinnäytetyön valmistuttua Google forms –kyselyn tulokset poistetaan omista tiedostoistamme, kuten hyviin eettisiin tapoihin kuuluu.

6.2 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Opinnäytetyö eteni suunnitellussa aikataulussa, mutta kohtasimme myös monia haasteita opinnäytetyöprosessin edetessä. Teoriatietoa löytyi valitsemastamme aihealueesta runsaasti, joten jouduimme tarkoin valitsemaan käyttämämme lähteet. Pohdimme myös pitkään kyselyn tekemistä vertaisvanhemmille sekä tapaa, jolla sen toteuttaisimme. Koimme käytännön kokemukset teoriatiedon ohella niin merkittäviksi opinnäytetyömme kohdalla, että päädyimme toteuttamaan kyselyn.

Teoriatiedon valinnan jälkeen eniten haasteita tuotti opinnäytetyön kirjoittaminen omien kokopäivätöidemme rinnalla. Kirjoittaminen vei enemmän aikaa kuin oletimme. Eriyisen vaikeaksi sen teki, ettei meillä ollut aiempaa kokemusta vastaavanlaisesta kirjoittamisesta. Haasteista huolimatta, olemme pysyneet aikataulussa ja opinnäytetyö saatu tuotoksineen valmiiksi. Eriyisen onnistuneena pidämme tuotoksena valmistunutta julistetta. Saimme koottua siihen ADHD-oireita omaaville lapsille merkityksellisiä ja kannustavia asioita positiivisen pedagogiikan näkökulmasta. Valmis juliste oli tarkoitus lähettää arvioitavaksi ADHD-liiton viestintään, yhteyshenkilöllemme ja muutamille varhaiskasvatyksiköille. Aikataulullisista syistä arviointia ei pystytty toteuttamaan varhaiskasvatyksiköissä.

Opinnäytetyön tekeminen on opettanut meille paljon tiedonhausta, yhteistyöstä, yhteiskirjoittamisesta sekä haasteiden ja vaikeuksien voittamisesta. Kehittämisen prosessin läpikäyminen on lisännyt omaa osaamistamme koska tulemme tulevaisuudessakin tarvitsemaan kehittämisen taitoja alati muuttuvassa varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä.

6.3 Ammatillinen kasvu

Aihevalintamme oli ajankohtainen ja merkittävä koska ADHD- diagnoosit ovat lisääntyneet Suomessa nopeasti. Ilmiön myötä ADHD-oireita omaavia lapsia on enenevässä määrin myös varhaiskasvatuksessa. Inklusion myötä tuen tarpeessa olevat lapset ovat osa isoa lapsiryhmää, jossa lapsen yksilöllinen huomioiminen saattaa jäädä vähäiseksi ja epätoivottu käytös aiheuttaa jatkuvan negatiivisen palautteen kehän. Tutkimukset ovat osoittaneet, että lapsen huomiotta jättäminen tai toistuva negatiivinen palaute voivat vaikuttaa lapsen elämään pitkään. Sen vuoksi on hyvin tärkeää, että varhaiskasvatuksessa keskitytään lapsen hyvinvointiin ja positiivisiin kokemuksiin niin oppimisessa kuin vuorovaikutuksessa. Turvallinen ja laadukas varhaiskasvatusympäristö luo lapselle puitteet, jossa hän voi kokonaisvaltaisesti kehittyä ainutlaatuisena yksilönä ja hänen hyvinvointinsa toteutuu. Varhaiskasvatuksen sosionomien kompetensseissa eettiseen osaamiseen kuuluu toimia lasten oikeuksien sopimuksen mukaisesti edistäen lapsen osallisuutta, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä tukea lasta inklusiivisten periaatteiden mukaisesti (Talentia, 2023.) Lapsen hyvinvointi ja positiivinen ilmapiiri lisäävät myös huoltajien halua tehdä yhteistyötä varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa lapsen parhaaksi.

Opinnäytetyötä tehdessä havaitsimme, että varhaiskasvatuksen positiivisella pedagogiikalla on suuri merkitys kaikille lapsille. Hyvä palaute, onnistumisen kokemukset ja hyväksytyksi tuleminen tunne ovat keskeisiä ADHD- oireita omaavan lapsen hyvinvoinnille. Näiden tekijöiden avulla voidaan merkittävästi parantaa heidän elämänlaatuaan. Kun lapsi kokee itsensä arvokkaaksi ja kykeneväksi, hänen itsetuntonsa vahvistuu. Tämä voi auttaa häntä käsittelemään paremmin ADHD:n tuomia haasteita ja uskomaan omiin kykyihinsä. Positiivinen minäkuva edistää lapsen sosiaalisten taitojen kehittymistä ja voi vähentää kokemusta stressistä ja ahdistuksesta. Meidän tehtävänäme kasvattajina on huolehtia niistä lapsista, jotka syystä tai toisesta ovat jäämässä osallisuuden ulkopuolelle. Kasvattajalta vaaditaan kykyä asettua lapsen puolelle haasteista huolimatta. Jokaisessa lapsessa on paljon hyvää ja arvokasta. (Matilainen & Hewitt, 2024, s.121.)

Tulevina varhaiskasvatuksen sosionomeina tulemme olemaan vahvuusperustaisen oppimisen puolestapuhujia omissa työyksiköissämme. Olemme ymmärtäneet, että jokaisella on omia vahvoja puolia ja voimavaroja, mutta myös omia kehittämisen kohtiamme. Olemassa olevien voimavarojen ja vahvuuksien avulla voimme myös päästä kehittämisen kohtiemme yli. Kun kasvattajina ymmärrämme vahvuusperustaisen oppimisen periaatteet, pystymme myös tukemaan lapsien oppimista omien vahvuuksien ja voimavarojen kautta. Kasvattajien on tärkeää muistaa, että jokaisella lapsella on onnistumisia, osaamista ja kehittymistä uusien asioiden oppimisessa. (Sandberg, 2022, s. 87-88.)

LÄHTEET

ADHD-liitto. (2021). Arki toimimaan -vinkkejä lapsen myönteiseen tukemiseen.

Saatavilla 2.10.2024 <https://adhd-liitto.fi/adhd-julkaisut/arki-toimimaan-vinkkejä-lapsen-myönteiseen-tukemiseen/>

ADHD-liitto. (2024). *Vaikuttamistyö*. Saatavilla 30.4.2024

Ahonen, L. (2015). Varhaiskasvattajan toiminta päiväkodin haastavissa kasvatustilanteissa. (Väitöskirja, Tampereen yliopisto).

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/98158/978-951-44-9971-5.pdf>

Ahonen, L. (2017). *Haastavat kasvatustilanteet. Lämpimän vuorovaikutuksen käsikirja*. PS-kustannus.

Arene. (2020) *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. Saatavilla 28.09.2024 [https://www.arene.fi/wp-](https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20)

[content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20](https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20)

[OPINN%20YTET%20IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf? t=1578480382](https://www.opinnaytetyo.fi/OPINN%20YTET%20IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382)

- Berggren, K. (2018). *Lapsen itsesäätelykyky*. Teoksessa K. Berggren & J. Hämäläinen (toim.) ADHD- käsikirja (s.122). PS-kustannus.
- Dufva, V, & Koivunen, M. (toim.). (2012). *ADHD-Diagnosointi, hoito ja hyvä arki*. PS-kustannus.
- <https://adhd-liitto.fi/adhd-liitto/vaikuttamistyo/>
- Kallinen, T., & Kinnunen, T., Vuori, J. (toim.). (2021). *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 20.10.2024.
- <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>
- Kananen, J. (2015). *Opinnäytetyön kirjoittajan opas* .Juvenes print.
- Kangas, J., Lastikka, A. -L., & Karlsson, L. (2021). *Voimauttava varhaiskasvatus*. Otava
- Köngäs, M., Ruohola, V., & Sintonen, S. (2023). Reflektiivisyys varhaiskasvatuksessa: Laajempaa ymmärrystä rakentamassa. *Kasvatus & Aika*, 17 (1),117,118
- <https://doi.org/10.33350/ka.119402>
- Laaksonen, V. (2022) *Kaveritaidot varhaiskasvatuksessa*. PS-kustannus.
- Leskisenoja, E. (2017). *Positiivisen pedagogiikan työkalupakki*. PS-kustannus.
- Leskisenoja, E. (2019). *Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa*. *Toteuta käytännössä*. PS-kustannus.
- Lääkärikirja Duodecim., Huttunen, M., & Socada, L. (17.12.2019). ADHD (aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö). Duodecim terveyskirjasto.
- <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00353#s2>
- Matilainen, M. (2024). *Neurokirjon lapsi varhaiskasvatuksessa. Mentalisoiva aikuinen*. Santalahti kustannus.
- Nyyti ry. Ratkaisukeskeinen menetelmä. Saatavilla 26.4.2024. <https://www.nyyti.fi/opiskelijoille/opielamantaitoa/ajatukset/ratkaisukeskeinen-menetelma>
- Närhi, V. (2018). *Adhd-oireinen lapsi koulussa*. Teoksessa K. Berggren & J. Hämäläinen (toim.). Adhd-käsikirja. PS-kustannus.

- Oksanen, J., & Sollaavaara, R. (toim.). (2019). *Esteille hyvästit! Opas autismikirjon sekä adhd- ja Tourette-oireisten lasten kasvattajille*. Autismsäätiö.
- Opetushallitus. (2022). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. <https://OPH.fi/julkaisut/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-2022>
- Peltola, A. (2024). *Tunnetartunta*. Tuuma-kustannus.
- Puustjärvi, A., Voutilainen, A., & Pihlakoski, L. (2018). *Mitä on adhd ?* Teoksessa K. Berggren & J. Hämäläinen (toim.) *Adhd-käsikirja* (s. 22). PS-kustannus.
- Ranta, S. (2020). Positiivinen pedagogiikka suomalaisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. *Kasvatus & aika* 15 (1), 71. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-217-7>
- Saline, S. (Kääntäjä Markham, L.) (2023). *ADHD-lapsen toiveet ja tarpeet*. Viisas elämä.
- Sandberg, E., & Vuorinen, K. (01/2015). Kohti vahvuusperustaista opetusta positiivisen pedagogiikan keinoin. *ADHD-liiton jäsenlehti*. <http://hdl.handle.net/10138/155103>
- Sandberg, E. (2020). *ADHD ja oppimisen tuki. Huomioi yksilölliset tarpeet ja vahvuudet*. PS-kustannus.
- Sandberg, E. (2022). *Haastava käyttäytyminen. Vahvuusperustainen ja ratkaisukeskeinen työote*. ES Pedagogika Oy.
- Sandberg, E. (2023). *Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa*. PS-kustannus.
- Savikuja, T., & Puustjärvi, A. (2022). *Nepsy -opas. Tukea neuropsykiatriisiin haasteisiin*. PS-kustannus.
- Sosiaalialan AMK-verkosto. Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto.) (i.a). *Sosiaalialan tutkinnot, kompetenssit ja suosituks*. Saatavilla 10.9.2024. <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi>
- Stakes (2007). Kaskela, M., & Kronqvist, E.-L. *Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Niin ainutlaatuinen*. Saatavilla 26.5.2024.

https://julkari.fi/bitstream/handle/10024/110190/URN_ISBN-978-952-245-819-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Suomalainen Lääkäriseura Duodecim ja Käypähoito työryhmä. (4.4.2019). *ADHD (aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö)*. Käypä hoito-suositus. Suomalainen lääkärisseura Duodecim. Saatavilla 2.5.2024. <https://www.kaypahoito.fi/hoi50061>
- Talentia. (2023). *Varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssit*. Saatavilla 20.10.2024. <https://sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/12/Varhaiskasvatuksen-sosionomikompetenssit-2023-pdf>
- Toikko, T. & Rantanen, T. (2009). *Tutkimuksellinen kehittämistoiminta*. Tampere University Press.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö*. Saatavilla 18.10.2024. <https://www.tenk.fi/fi>
- Uusitalo, L., & Vuorinen, K. (2016). *Huomaa hyvä! Näin ohjaat lasta ja nuorta löytämään luontevahvuutensa*. PS-kustannus.
- Vasalampi, K. (25.02.2022). *Myönteinen palaute auttaa oppijaa huomaamaan onnistumisia ja edistymistä*. Opettajantietopalvelu. https://www.opettajantietopalvelu.fi/artikkelit/oppimista_tukeva_palaute

LIITTEET

Liite 1. Saate

Hei kaikille!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijää Diakista, ja suuntaudumme varhaiskasvatuksen sosionomeiksi. Työstämme parhaillaan opinnäytetyötämme, jonka aiheena on positiivisen pedagogiikan merkitys ADHD-oireisten lasten tukemisessa. Opinnäytetyömme tuotoksena syntyy juliste, jossa tuodaan esille, miten positiivinen pedagogiikka voi vaikuttaa lapsen hyvinvointiin ja kehitykseen.

Haluaisimme saada teidän kokemuksenne mukaan tähän työhön. Etsimme aidosti merkityksellisiä, kokemusperäisiä sanoja, joita voimme käyttää julisteessa lapsille vahvistavina ja positiivisina viesteinä. Kyselymme osallistumisen yhteydessä on mahdollisuus antaa lupa käyttää suoria lainauksia osana tuotostamme.

Jos sinulla on omakohtaisia kokemuksia tai ajatuksia siitä, miten positiivinen pedagogiikka on vaikuttanut ADHD-oireiseen lapseen, olisi upeaa, jos voisit jakaa ne kanssamme. Tavoitteenamme on luoda autenttinen ja voimaannuttava viesti, joka koskettaa sekä lapsia että heidän lähipiiriään.

Kiitos kaikille, jotka osallistuvat ja auttavat meitä tämän tärkeän työn parissa! Linkki lyhyeen kyselyyn on alla.

Yhteistyö terveisin;

Jutta Peltonen-Hannus ja Minna Moilanen
Diakonia ammattikorkeakoulu opiskelijat
HKI-S23SOSVAKA

Linkki kyselyyn:

<https://docs.google.com/forms/d/1q1VthLtyNzOxQMQR5jYmSNNyx-1pl7kQEIQW09GXM/edit>

Liite 2. Google forms-kysely

8.9.2024 klo 21.23 Positiivisen asenteen ja sanojen merkitys adhd oireisen lapsen kasvuun ja minäkuvaan

Positiivisen asenteen ja sanojen merkitys adhd oireisen lapsen kasvuun ja minäkuvaan

Tämä lomake on suunniteltu keräämään kokemuksia ja positiivisia käytäntöjä ADHD-oireisten lasten tukemisesta varhaislapsuudessa. Lomakkeessa kysytään kannustavia sanoja lapselle, tehokkaimpia tukimuotoja sekä positiivisen palautteen vaikutuksia lapseen. Vastaajat voivat jakaa omia kokemuksiaan ja näin vaikuttaa opinnäytetyömme tuotokseen, joka on juliste varhaiskasvatuksen ammattilaiselle ja lasten kanssa työskenteleville. Vastaamalla kyselyyn annat luvan käyttää vastauksia opinnäytetyön tuotoksessa julisteessa, joka voi mahdollisesti olla esillä julkisissa tiloissa.

*** Pakollinen kysymys**

1. Mitä kannustavaa haluaisit sanoa varhaiskasvatuksessa olevalle adhd oireiselle lapselle? *

2. **Kokemukset ja positiiviset käytännöt** *

Mitkä ovat olleet tehokkaimmat tavat joilla ollaan tuettu lastasi/itseäsi/muuta läheistäsi varhaislapsuudessa 0-6 v. Voit vastata useamman vaihtoedon

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Hyvä palaute tai onnistumisen kokemus, jonka joku aikuinen on sanoittanut

Lääkitys

Terapia mm. toimintaterapia

Terapia ja lääkitys yhdessä

Ei mikään edellä mainituista

<https://docs.google.com/forms/d/1q1VthLyNzQxQMqr5YmSNNyx-1pli7kQIEQIW09GXM/edit> 1/3

Mitä positiivisia sanoja tai asioita sinulle on jäänyt mieleen jotka ovat lapsuudessa vahvistaneet sinua/ lastasi/muuta läheistäsi? *

Oma vastauksesi

Miten positiivinen palaute on vaikuttanut sinuun/lapseesi/läheiseesi? *

- Lisännyt halua tehdä yhteistyötä ja lisännyt toivottua käytöstä
- Helpottanut sosiaalista vuorovaikutusta
- Vähentänyt turhautumista ja impulsiivisuutta
- Antanut tunteen hyväksytyksi tulemisesta ja turvallisuudesta
- Lisännyt luottamusta henkilöön, joka palautteen antoi
- Madaltanut kynnyksiä kohtaamaan uusia haasteita tai tehtäviä
- Auttanut ymmärtämään mitkä ovat omat vahvuudet
- Parantanut motivaatiota ja itseluottamusta
- Parantanut keskittymistä ja oppimistuloksia

Lähetä

Tyhjennä lomake

Älä koskaan lähetä salasanaa Google Formsin kautta.

Google ei ole luonut tai hyväksynyt tätä sisältöä. [Ilmoita väärinkäytöstä](#) - [Käyttöehdot](#) - [Tietosuojakäytäntö](#)

Liite 3. Juliste

ANNA MINULLE MAHDOLLISUUS - positiivisen pedagogiikan merkitys

Jutta Peltonen- Hannus
Minna Moilanen

Anna minulle aikaa ja tilaa -
opin asiat omalla tavallani

Pienikin onnistuminen
on minulle valtavan suuri

Olen arvokas ja tärkeä -
juuri tällaisena kuin olen

Tue minua leikeissä -
minäkin tarvitsen ystäviä

Minullakin on oikeus tunteisiin -
auta minua käsittelemään
erilaisia tunteita

Arvosta vahvuuksiani -
minäkin osaan monenlaisia asioita

Yritän aina parhaani, mutta
kannusta minua silloinkin,
kun epäonnistun

Jokainen erehdys on askel
kohti oppimista.
Minä tarvitsen askelia
vain hieman enemmän

DIAK

